

קווים לדמותו

לרגל פתיחת תערוכה חדשה, הפסל והאמן אבנר לוינסון מעניק הצצה לאחורי הקלעים של תהליך היצירה וחוזר לרצח הלא פתור של אביו, עו"ד שמואל לוינסון, שהסעיר את ירושלים בשנת 1994: "זה משהו שאני מתמודד איתו כל חיי"

גלית עדות

כ

שהפסל והאמן אבנר לוינסון היה בן 13, נרצח אביו, עו"ד שמואל לוינסון, שהיה יו"ר האגודה לזכויות האזרח, ונסיבות מותו מעוררות סימני שאלה עד היום. כדי להתמודד עם האובדן החליטה אמו של לוינסון לשלוח אותו לשיעור פיסול. "היא אמרה שפילוסוף יהיה תרפיה טובה בשבילי, והיא צדקה", הוא מספר כעת, לרגל פתיחת תערוכתו "Free Standing" בגלריה זימאק לאמנות עכשווית בתל אביב, "הפיסול היה ועודנו הדרך בשבילי להביע את הרגשות שלי ואת הרגש האנושי בכלל".

בעבודותיו של לוינסון (39) מופיע לרוב גוף אדם פיגורטיבי, אבל גם מופשט ומפורק. האיברים לא מפורטים בצורה האנטומית שלהם, אלא כמעט של גושים, יחסים ונפחים, שבראייה הכוללת מצליחים להביע רגש ואיכות אנושית. "זה גוש חימר קר וחסר חיים, ומהגוש הזה צריך ליצור משמעות", הוא אומר, "בסוף זה מה שמעניין אותי – להביע משהו חי – ולכן אני מרגיש שדרך הניצוץ בחומר חייבת להיות כזאת שלא מחקה את המציאות, אלא בוראת את אותה מחדש". במסגרת התערוכה החדשה יוצגו בחלל המרכזי של הגלריה הפסלים הגדולים, וביחלל הנוסף יקבלו המבקרים חוויות סטוריות מכ-70 עבודות קטנות יותר. "הרבה פעמים יש מתח בין האמן לגלריה", מספר לוינסון, בעל גלריית מאיה בדרום תל אביב, "לפעמים הגלריות לא מאפשרות לאמנים לקבל שמות של אפסנים שרכשו את עבודתם או דוחפות להציג עבודות שבעיניהן הן מסחריות ובעלות פוטנציאל מכירה גבוה יותר. אך ביימאק פועלים אנשים מקצועיים שמאמינים באמנים שלהם".

מדוע לא הצגת את עבודותיך בגלריה שלך?

"אני והצייר מיכאל קובנר הקמנו את הגלריה מתוך רצון שיתיה עוד מקום שיוציג אמנות, כי יש מעט מאוד גלריות והמון אמנים טובים, וכאלטרנטיבה תרבותית. ההרגשה שלי היא שזה לא מקצועי להכניס את עצמי להציג במקום הזה, שקם עם כוונות נקיות, וחשוב להשאיר את זה ככה".

מכירת העבודות היא חלק מתהליך התרשום?

"הבחירה להיות אמן היא לא בחירה כלכלית, וגם לא בהכרח רציונלית באופן שבו העולם מתנהל, אבל קרה שאני מנהל את החיים שלי סביב הסטודיו וההתפתחות שלי כאמן. הפן של לצאת עם העבודות לעולם ולמכור אותן חשוב לי, ואני עושה את זה לא רע, אבל הוא קשור יותר לעולם החיצוני ולא לעולם הפנימי שלי, שמעניין אותי יותר".

הפידבק הנכון

בסטודיו של לוינסון בדרום תל אביב נמצאות העבודות שיצר מאז שהיה בן 13

"הפיסול היה ועודנו הדרך בשבילי להביע את הרגשות שלי". לוינסון

צילום: שוק הבר

"הבחירה להיות אמן היא לא בחירה כלכלית, וגם לא בהכרח רציונלית באופן שבו העולם מתנהל, אבל קרה שאני מנהל את החיים שלי סביב הסטודיו וההתפתחות שלי כאמן. הפן של לצאת עם העבודות לעולם ולמכור אותן חשוב לי, ואני עושה את זה לא רע, אבל הוא קשור יותר לעולם החיצוני"

צילום: אבנר לוינסון

"זה גוש חמר קר וחסר חיים, ומהגוש הזה צריך ליצור משמעות". מתוך התערוכה

ועד היום. "האפשרות הזאת ייחודית", הוא אומר, "לעמוד מול עצמי ולראות כל הזמן איפה הייתי". הוא עובד לעיתים גם בביתו במושב צפריים, שם הוא מתגורר עם בת זוגו הציירת עותה פטינקין. יחד הם מנהלים את בית הספר "אטליה", שמלמד פיסול, רישום וציור.

לוינסון הייתה השלבה על עבודתו? "מצד אחד הקורונה אפשרה הרבה זמן שקט, גם מהבחינה שאין הרבה דברים מסביב ואפשר להיכנס לסטודיו ולעבוד. בית הספר היה סגור לשלושה חודשים בלבד".

צילום: רפובליקה: מלאש 90

"העיסוק במי רצח אותו נראה לי כמשהו שהוא לצד העיקר". שמואל לוינסון ז"ל

האירוע, ובחודשים האחרונים אנשים מחפשים מה לעשות בהיעדר נסיעות ואירועים תרבותיים, אז מניעות אלינו המון פניות, עד שאני לנו יותר מקום בקבוצות".

על הווגיות שלו הוא אומר: "טוענים שווגיות בין שני אמנים היא דבר לא קל, אך עבורנו היא מרימה ותורמת. אין לאף אחד מאיתנו אגו גדול מדי. אנחנו יודעים לתת את הפידבק הנכון. לפעמים אני יכול להיתקע עם פסל, והיא תסתכל ותעזור לי להבין למה זה לא עובד. אנחנו מקפידים שתהיה כינינה הפרדה, כי בסוף כל אחד מאיתנו רוצה לעבוד עם עצמו תהליך".

בת הווג הקודמת של לוינסון – שהתגורר במשך שנים בניו יורק, שם למד לתואר שני ב-New York Studio School וגם למד פיסול אצל אמנים אמריקאים מובילים – הייתה השקפית לוסית ("אלי מקביל", "המלאכיות של צ'רלי"). הוא ניהל את הסטודיו שלה במשך שבע שנים, והשניים ניהלו מערכת יחסים במשך כשנתיים.

הרצח של אביו נוכח בחייו של לוינסון לא רק משום שדרך ההתמודדות שלו איתו הפכה לקריירה, אלא גם בשל העובדה שני סיבות הרצח כאמור לא התבהרו עד תום. ברצח הורשע ב-1997 העבריין הירושלמי עובדיה שלום, שעל פי כתב האישום, פרץ לביתו של לוינסון בשכונת רחביה בירושלים, שהפתיע אותו בעת הפריצה ושילם על כך בחייו. שלום נשלח למאסר עולם, אך לא הודה ברצח מעולם ולא נמצאה בויה רח כל ראיה פיזית שקשרה אותו לרצח. ב-2016 הגיש שלום בקשה למשפט חוזר יחד עם הסנגוריה הציבורית, אך בית המשפט רחא את הבקשה, ושלוש ממשיך לרצות את מאסרו.

"אחת הטענות של הפרקליטות לא לפתוח את התיק הייתה שזה יפגע ברגשות המשפחה", הוא אומר, "אנחנו אמרנו שההפך, אם פתיחת התיק תביא לגילוי האמת, זה בסדר גמור מבחינתנו. ובאמת התיק נפתח, והיה דיון חוזר. אבל העיסוק במי רצח את אבא ואיך, נראה לי כמשהו שהוא לצד העיקר. העיקר הוא שאבא שלי לא איתנו, וזה מבחינתי משהו שאני מתמודד איתו כל חיי".